

XX

Toen hij klein was, ging hij vaak 's nachts rechtop in zijn bed zitten en roepen. Dan kwamen ze toegesnel, staken het licht aan, pakten het witte linnengoed in hun handen, de handdoeken, de kleren, en lieten ze aan hem zien. Er was niets. In hun handen werd het linnen ongevaarlijk, het kromp ineen, werd stijf en dood in het licht.

Nu hij groot was, liet hij ze nog steeds komen en overal kijken, in hem zoeken, de angsten die in de uithoeken in hem genesteld zaten goed zien en in hun handen nemen en in het licht bekijken.

Ze hadden de gewoonte om binnen te komen en te kijken, en hij liep voor ze uit, hij deed zelf het licht aan om niet te hoeven voelen hoe hun handen in het duister rondtastten. Ze keken – hij bleef roerloos staan zonder te durven ademen – maar er was nergens iets te zien, niets dat angst kon aanjagen, alles leek in orde, op zijn plaats, ze herkenden overal vertrouwde dingen, voorwerpen die al lange tijd bekend waren, en lieten ze hem zien. Er was niets. Waar was hij bang voor? Soms leek hier of daar iets vaag te trillen, lichtjes te beven, maar dan zetten ze het met een tik weer recht, het was niets, een van die bekende angsten van hem – ze pakten het van hem over en hielden het hem voor:

was de dochter van zijn vriend al getrouwd? Was dat het? Of had die en die, uit dezelfde lichterling als hij, opslag gekregen, of ging hij onderscheiden worden? Ze brachten het in orde, zetten het recht, het was niets. Voor even dacht hij dat hij sterker was, ondersteund, opgelapt, maar hij voelde al dat zijn ledematen zwaar werden, slap, verdoofd raakten in dat gestolde wachten, hij had, net als voordat je het bewustzijn verliest, een prikkend gevoel in zijn neusvleugels; ze zagen hoe hij plotseling in zichzelf keerde en dat vreemde afwezige en in gedachten verzonken gezicht kreeg; met een paar klapjes op zijn wangen – de reizen van de Windsors, Lebrun, de vijfling – brachten ze hem dan weer bij.

Maar terwijl hij weer tot zichzelf kwam en ze hem achterlieten, opgelapt, schoongemaakt, hersteld, helemaal voorbereid en klaar, vormde zich opnieuw een angst in hem, op de bodem van de kleine compartimenten, de laatjes die ze hadden geopend, waarin ze niets hadden gevonden en die ze weer dicht hadden gedaan.

XXI

In haar zwarte schort van alpaca, met het kruisje dat ze iedere week op haar borst speldde, was ze een uiterst 'makkelijk' meisje, een heel meegaand en braaf kind: 'Is dit voor kinderen, mevrouw?' vroeg ze aan de verkoopster van de kantoorboekhandel als ze dat niet zeker wist bij het kopen van een geïllustreerd blad of een boek.

Ze zou het nooit hebben gekund, o, nee, nooit, voor niets ter wereld, op die leeftijd al, ze zou nooit de winkel uit hebben kunnen lopen met die ogen in haar rug, de ogen van de verkoopster die zich in haar rug boorden als ze de deur open wilde doen om naar buiten te lopen.

Nu was ze groot, kleine boompjes worden groot, o, wat gaat de tijd toch snel, als je eenmaal boven de twintig bent gaan de jaren steeds sneller, of niet soms? Vonden zij dat ook? En ze stond daar voor hen, in haar zwarte ensemble dat overal goed bij stond, en zwart staat altijd gekleed, dat is nu eenmaal zo... ze bleef zitten, met haar handen gekruist over haar bijpassende tas, glimlachend, knikte vertederd, medelijdend, ja, natuurlijk had ze het gehoord, ze wist hoe lang hun grootmoeder op sterven had gelegen, ze was ook zó sterk, denk je eens in, ze waren niet zoals wij, ze had al haar tanden nog... En Madeleine? Haar man... Och, mannen,

als die kinderen op de wereld konden zetten, zouden ze er maar één hebben, ze zouden het niet nog eens overdoen, zei zijn moeder, de arme vrouw, altijd – O! o, vaders, zonen, moeders! – de oudste was een meisje, ze hadden eerst een jongen gewild, nee, nee, het was te vroeg, ze zou nog niet opstaan en weggaan, ze ging nog niet bij ze weg, ze zou daar blijven, bij hen, dicht bij hen, zo dichtbij als maar kon, natuurlijk begreep ze dat, het is zo leuk om een oudere broer te hebben, ze schudde haar hoofd, ze glimlachte, o, niet zij als eerste, o, nee, ze konden gerust zijn, zij zou zich niet verroeren, o, nee, niet zij, zij zou dat nooit op slag verbreken. Zwijgen; naar ze kijken; en precies in het midden van de ziekte van haar grootmoeder rechtop gaan staan en een enorm gat maken, ontsnappen en tegen de gehavende muren slaan en schreeuwend tussen de huizen door rennen die gehurkt langs de straten stonden, wegluchten en over de voeten van de conciërges heen stappen die op de drempels van hun deuren zaten om een frisse neus te halen, rennen met een vertrokken mond, onsamenhangende dingen roepen terwijl de conciërges opkeken van hun breiwerk, terwijl hun mannen de krant op hun knieën lieten zakken en hun blik op haar rug vestigden, totdat ze de hoek om was.